

Cyfarfod	Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi
Dyddiad	23ain o Ionawr 2018
Teitl	Ail-fodelu'r Gwasanaeth Ieuenctid
Awdur	Catrin Thomas, Uwch Reolwr, Economi a Chymuned
Aelod	Cynghorydd Craig ab Iago
Pwrpas	Craffu'r achos fusnes ar gyfer ail-fodelu'r Gwasanaeth Ieuenctid.

1 Cyflwyniad

- 1.1 Mae'r adroddiad gerbron yn amlinellu'r camau sydd wedi eu cymryd i adnabod yr opsiwn a ffafrir ar gyfer Ail-fodelu'r Gwasanaeth Ieuenctid
- 1.2 Gofynnir am sylwadau'r Pwyllgor Craffu ar y cynllun hwn er mwyn eu cyflwyno i'r Cabinet ar y 13eg o Fawrth, 2018.

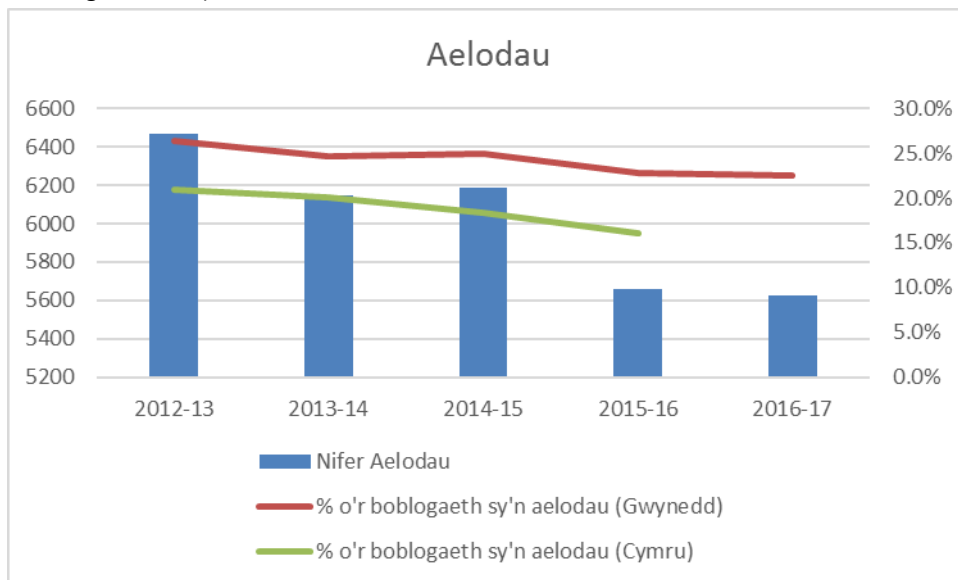
2 Cefndir

- 2.1 Mae darparu Gwasanaethau Cymorth Ieuenctid yn ofyniad statudol o dan y Ddeddf Sgiliau a Dysgu 2000. Mae Llywodraeth Cymru (LLC) yn cyfeirio awdurdodau lleol i ddarparu, sicrhau darpariaeth neu gyfranogi yn y ddarpariaeth o wasanaethau cymorth ieuenctid. Mae LLC yn gwneud hyn ar gyfer Gwaith Ieuenctid a Gwasanaethau Ieuenctid Awdurdodau Lleol drwy "Cyfarwyddyd a Chanllawiau Ymestyn Hawliau (2002)", Strategaeth Gwaith Ieuenctid Cymru 2014-2018; Fframwaith Ymgysylltu a Chyflawniad 2015-2018; a'r Siarter Ieuenctid 2016.
- 2.2 Mae Gwasanaethau Cymorth Ieuenctid yn cyfrannu tuag at gynnal pobl ifanc drwy'r cyfnod hwnnw o'u ardegau i fod yn oedolion (11-25 oed). Mae pobl ifanc yn derbyn Gwasanaethau Cymorth Ieuenctid yng Ngwynedd gan nifer o fudiadau gwahanol all gynnwys Gwasanaeth Gwybodaeth (Gwynedd-Ni), gwasanaethau iechyd, gwasanaeth ieuenctid, gwasanaethau addysg, astudio ac hyfforddi, gwasanaethau tai a lletya, a mynediad i wasanaethau teithio a chludiant. Ac i'r bobl ifanc hynny sydd angen mwy o gymorth mae gwasanaethau arbenigol ar gael megis gwasanaethau cymdeithasol, gwasanaethau cyfiawnder a throsedd, gwasanaethau incwm a budd-daliadau a gwasanaethau cynghori fel Barnados, Chidline, NSPCC ac ati.
- 2.3 Tu hwnt i'r Gwasanaeth Cymorth mae yna nifer fawr o weithgareddau, clybiau, cymdeithasau ar gyfer pobl ifanc drwy'r sir sy'n tynnu pobl ifanc at eu gilydd i fwynhau y pethau hynny sydd yn eu diddori, ac i gymdeithasu gyda'u cyfoedion yn annibynnol o'u rhieni/gwarchodwyr a'u teuluoedd. Mae rhain yn cynnwys cyfleon megis clybiau chwaraeon amrywiol, corau, grwpiau celfyddydol, aelwydydd yr Urdd, Clybiau Ieuenctid Capeli ac Eglwysi, cadetiaid, Clybiau Ffermwyr Ifanc.

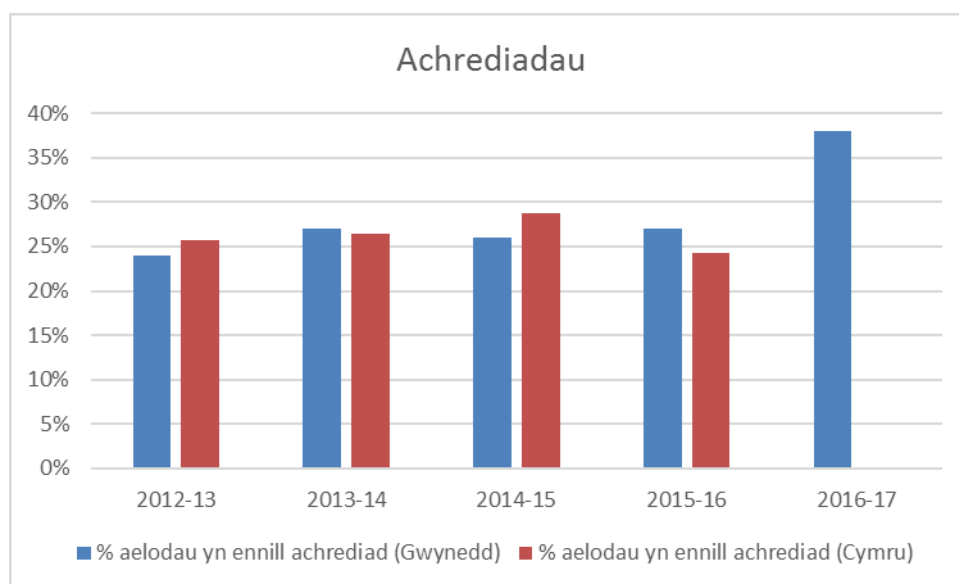
3 Y sefyllfa bresennol

3.1 Mae Gwasanaeth Ieuencid y Cyngor (2016-17) yn

- rhedeg 39 o glybiau ieuencid yn ystod tymor ysgol yn unig, i bobl ifanc 11-25 oed
- gyda 5625 o aelodau (rhwng ei glybiau ieuencid ei hun a'r clybiau a ariennir drwy grant i fudiadau gwirfoddol),

- mae'r clybiau yn rhedeg prosiectau a gweithgareddau o ddysgu anffurfiol gyda 1307 o bobl ifanc yn ennill achrediad cenedlaethol a 2740 yn ennill cymhwyster lleol,

- mae tîm rheoli o 4 llawn amser yn gweinyddu a rheoli hyd at 100 o weithwyr clybiau sy'n gweithio rhwng 3 – 9 awr yr wythnos yr un,
- mae 5 gweithiwr ieuencid llawn amser (ariennir gan grant) yn rhoi cymorth a chefnogaeth i grwpiau o bobl ifanc mewn 9 ysgol uwchradd,
- rhoi grantiau i'r Urdd (£35,600), Ffermwyr Ifanc Eryri a Meirionnydd (£36,590), Geidiaid (£740) a'r Sgowtiaid (£740) tuag at eu costau rhedeg.

- 3.2 Pan adolygwyd y Gwasanaeth Ieuencid yn 2016-17 roedd ganddi gyllideb (dan reolaeth) o £995,300.
- 3.3 Ym mis Mawrth 2016 penderfynodd y Cyngor drwy Her Gwynedd i dorri £200,000 o gyllideb y Gwasanaeth Ieuencid yn 2017-18, ynghyd a cyflawni targed effeithlonrwydd o £70,000 erbyn diwedd Mawrth 2019.
- 3.4 Mae'r Gwasanaeth Ieuencid, yn sgil y wasgfa ariannol ar y Cyngor eisoes gweithredu arbedion o £476,545 rhwng 2010/11 a 2017/18. Mae'r gwasanaeth wedi ceisio sicrhau yr effaith lleiaf posib ar bobl ifanc Gwynedd drwy gyflwyno mesurau effeithlonrwydd i leihau costau. Mae darganfod arbedion oddi fewn i'r model darparu presennol yn profi'n anodd. Os cymeradwyir y cynllun arfaethedig yma o ail-fodelu'r Gwasanaeth Ieuencid gellid cyflawni'r arbedion a cyfarch y toriad.
- 3.5 Mae £270,000 o leihad yn dod a chyllideb (dan reolaeth) y Gwasanaeth Ieuencid i £725,300 o 2017-18 ymlaen.

4 Pam newid?

- 4.1 Cynhaliwyd Adolygiad o'r Gwasanaeth Ieuencid yn ystod 2015-2017. Gweler adroddiad yr adolygiad yn atodiad 1.
- 4.2 Mae'r adolygiad wedi cynnwys dadansoddiad a gwerthusiad o'r Gwasanaeth Ieuencid presennol, ac wedi cynnwys rhaglen ymgysylltu i adnabod anghenion a chasglu barn a syniadau ar gyfeiriad i'r Gwasanaeth i'r dyfodol.
- 4.3 Roedd y rhaglen ymgysylltu yn cynnwys trafod gyda defnyddwyr y gwasanaeth presennol, pobl ifanc nad ydynt yn ddefnyddwyr, partneriaid mewnol ac allanol, ysgolion, yn ogystal a'r mudiadau hynny sy'n derbyn grant gan y Gwasanaeth ar hyn o bryd, er mwyn sicrhau eu mewnbwn i'r adolygiad ac i'r gwaith dilynol o adnabod opsiynau ar gyfer y dyfodol.
- 4.4 Dangosodd yr Adolygiad fod y Gwasanaeth Ieuencid yn gorfod newid oherwydd ei fod yn wynebu'r heriau canlynol :

<p>Gallu i ymateb i'r hyn sy'n bwysig i bobl ifanc.</p>	<p>Drwy'r gwaith ymgysylltu gyda pobl ifanc (gwerthuso clybiau unigol, grwpiau ffocws, holiaduron ac ati) maent wedi adrodd fod y materion canlynol yn bwysig iddyn nhw, ac yn faterion y mae angen cymorth a chefnogaeth arnynt – diogelwch, hunan-ddelwedd, rhywioldeb a pherthnasau iach, iechyd a lles meddwl, datblygu sgiliau bywyd nad ydynt yn eu cael gartref nac yn yr ysgol, datblygu sgiliau cyfathrebu a sgiliau barod am waith. Mae pobl ifanc wedi adrodd fod cymdeithasu a cael hwyl gyda'u ffrindiau yn parhau i fod yn bwysig iddynt.</p>
--	---

	<p>Mae'r ymgysylltu gyda partneriaid a gwasanaethau eraill sy'n cefnogi pobl ifanc yn nodi y gall y Gwasanaeth Ieuencid gyfrannu tuag at yr agenda ataliol, gan fod gweithwyr ieuencid mewn sefyllfa i fedru ymgysylltu, cefnogi a gweithio gyda pobl ifanc mewn sefyllfaoedd anffurfiol i daclo rhai materion.</p>
<p>Gallu'r Gwasanaeth i ymateb i'r newid yn y cyd-destun polisi / strategol Gwaith Ieuencid</p>	<p>Er fod y gofyniad statudol drwy'r Ddeddf Sgiliau a Dysgu 2000 yn parhau'r un peth, mae cyfarwyddiadau a chanllawiau Llywodraeth Cymru yn gwyro Gwasanaethau Ieuencid Awdurdodau Lleol i ganolbwyntio ar gefnogi pobl ifanc gyda'u dysgu a'u haddysg. Mae pwyslais hefyd ar i Wasanaeth Ieuencid fod yn gwyro i gefnogi pobl ifanc dros 16 oed nad ydynt mewn addysg, hyfforddiant na gwaith.</p>
<p>Gallu'r Gwasanaeth i ymateb i Dueddiadau y Boblogaeth</p>	<p>Mae data yn dangos tueddiadau a phatrymau ymddygiad ymysg y grwp oedran 11-25 oed. Mae'r tueddiadau yn amlygu anghenion ac ymddygiadau peryglus gan bobl ifanc mewn meysydd megis iechyd, beichiogrwydd, cam-ddefnyddio sylweddau, lles meddyliol. Mae'r gwaith ymgysylltu gyda pobl ifanc yn ategu hyn.</p>
<p>Gallu'r Gwasanaeth i recriwtio a chynnal gweithlu</p>	<p>Mae ymgysylltu gyda'r staff, edrych ar asesiadau risg a chynllun busnes y gwasanaeth wedi amlygu fod recriwtio, cynnal, hyfforddi a gweinyddu gweithlu sesiynol yn her. Mae bron i 100 gweithiwr yn gweithio 3.7, 7.4 neu 11.1 awr yr wythnos, yn cynnal clybiau ieuencid ar hyn o bryd, ac mae'n anoddach denu gweithwyr newydd i'r math yma o swyddi. Mae'r strwythur sesiynol hwn hefyd yn golygu nad oes hyblygrwydd yn y gwasanaeth i ymateb i faterion, anghenion pobl ifanc y tu allan i'r oriau / nosweithiau y cynhelir y clybiau ieuencid. Mae'r adborth gan bobl ifanc wedi dangos eu bod yn dymuno cael mynediad i weithiwr ieuencid drwy'r ysgol, yn y gymuned, ac ar adegau sy'n gyfleus iddyn nhw, megis penwythnos, gwyliau ysgol, ar ôl ysgol neu gyda'r nos.</p>
<p>Gallu'r Gwasanaeth i gyfarch y Gyllideb</p>	<p>Mae'r adolygiad hwn, ac yn benodol y gwaith o ymgysylltu gyda'n rhan-ddeiliaid ar sut i ymateb i'r heriau uchod, wedi ei osod oddi fewn i gyd-destun ariannol heriol. Penderfyniad 'Her Gwynedd' y Cyngor ym mis Mawrth 2016 oedd torri cyllideb y Gwasanaeth Ieuencid o £200,000, yn ychwanegol i'r targed arbedion effeithlonrwydd o £70,000. Golyga'r penderfyniad hwn na all y Gwasanaeth ar ei ffurf bresennol fod yn opsiwn i'r dyfodol.</p>

4.5 Felly, mae'r adolygiad a'r adborth o'r gwaith ymgysylltu yn awgrymu y dylai'r Gwasanaeth Ieuencid i'r dyfodol ganolbwyntio ar helpu pobl ifanc

- i ddysgu a datblygu eu sgiliau
- gyda'u datblygiad personol,
- gyda cefnogaeth iechyd a lles

Dylai'r help hwnnw sicrhau fod pobl ifanc yn gallu ymwneud yn llawn gyda'u haddysg, eu hyfforddiant, ac wedi eu paratoi ar gyfer fyd gwaith, ac yn gallu cymryd rhan lawn a chyfrifol yn mywyd eu cymunedau.

5 Adnabod a Gwerthuso'r Opsiynau

5.1 Mae rhestr hir o opsiynau wedi eu hadnabod i ail-fodelu a lleihau'r Gwasanaeth. Mae nifer wedi eu diystyru oherwydd ar eu pennau eu hunain ni fyddent yn cyfarch y lleihad yn y gyllideb, megis:

- Lleihau neu Ddileu Grantiau 3ydd sector
- Dileu Gwasanaeth Bws Ieuenctid
- Dileu Gwasanaeth Dug Caeredin
- Rhesymoli trefniadau eiddo ac adeiladau
- Rhesymoli a dileu fflyd bysiau mini

Mae opsiynau eraill wedi eu diystyru oherwydd y risgiau gweithredol, a chanfyddiadau arolygon ac astudiaethau dichonolrwydd cenedlaethol i fodelau darparu amgen.

5.2 Adnabuwyd 4 Opsiwn a'i cyflwyno i'r Cabinet ar 24 o Hydref 2017. Lluniwyd y 4 Opsiwn yn seiliedig ar ganfyddiadau'r adolygiad a'r heriau sydd wedi eu hamlygu yn adran 4 uchod.

5.3 Y 4 Opsiwn a ystyriwyd gan y Cabinet oedd :

	Be ydy o?	Sut byddai o'n edrych?
Opsiw 1	Dal i ddarparu Clybiau Ieuenctid tymor ysgol i rai 11-25 oed, a rhoi peth grant i rai mudiadau gwirfoddol, ond gwneud llai ohono. (cau clybiau mewn cymunedau gwledig a rhoi llai o grant i'r Urdd, Ffermwyr Ifanc, Geidiaid a'r Sgowtiaid)	Cynnal 10 Clwb Ieuenctid yn <ol style="list-style-type: none"> 1. Maesgeirchen 2. Caernarfon 3. Bethesda 4. Dyffryn Nantlle 5. Pwllheli 6. Porthmadog 7. Blaenau Ffestiniog 8. Dolgellau 9. Tywyn 10. Bala <p>Darpariaeth ar gael Tymor Ysgol yn unig.</p> <p>Yr un peth yn cael ei gynnig i bawb rhwng 11-25 oed.</p> <p>Lleihad o 50% yn y grant i'r 3ydd sector</p>
Opsiw 2	Dal i ddarparu Clybiau Ieuenctid tymor ysgol i rai 11-25 oed ond gwneud llai	Cynnal 14 Clwb Ieuenctid yn <ol style="list-style-type: none"> 1. Maesgeirchen 2. Bangor

	<p>ohono. Peidio rhoi grantiau i'r trydydd sector.</p> <p>(cau clybiau ieuenctid mewn cymunedau gwledig a peidio rhoi grant i'r Urdd, Ffermwyr Ifanc, Geidiaid na'r Sgowtiaid).</p>	<ol style="list-style-type: none"> 3. Caernarfon 4. Bethesda 5. Llanrug 6. Dyffryn Nantlle 7. Botwnnog 8. Pwllheli 9. Porthmadog 10. Blaenau Ffestiniog 11. Harlech 12. Tywyn 13. Dolgellau 14. Bala <p>Darpariaeth ar gael Tymor Ysgol yn unig.</p> <p>Yr un peth yn cael ei gynnig i bawb 11-25 oed.</p> <p>Dim grant i'r 3ydd sector.</p>
Opsiwn 3	<p>Darparu mewn ffordd wahanol, sef Rhaglen o Weithgareddau a Phrosiectau sy'n symud o leoliad i leoliad drwy'r sir. Comisiynu gweithgareddau a phrosiectau penodol ganartneriaid allanol.</p>	<p>Clwb leuenctid Sirol yn darparu rhaglen o brosiectau a gweithgareddau mewn ysgolion a chymunedau i bobl ifanc 11-19 oed gydol y flwyddyn.</p> <p>Gweithiwr leuenctid ynghlwm i bob ysgol uwchradd.</p> <p>Cefnogaeth bersonol i bobl ifanc 16-25 oed sy'n wynebu rhwystrau rhag ymgysylltu gyda addysg, hyfforddiant neu waith.</p> <p>Comisiynu'r 3ydd Sector i gynnal gweithgareddau, prosiectau ar ran y Gwasanaeth leuenctid yn ôl yr angen.</p>
Opsiwn 4	<p>Darparu mewn ffordd wahanol, sef Rhaglen o Weithgareddau a Phrosiectau sy'n symud o leoliad i leoliad drwy'r sir. Creu grant cymunedol i fudiadau'r trydydd sector i ddarparu gweithgareddau pobl ifanc.</p>	<p>Clwb leuenctid Sirol yn darparu rhaglen o brosiectau a gweithgareddau mewn ysgolion a chymunedau i bobl ifanc 11-19 oed gydol y flwyddyn (llai o weithgareddau na opsiwn 3).</p> <p>Gweithiwr leuenctid ynghlwm i bob ysgol uwchradd, (ond llai o gyswllt na opsiwn 3).</p> <p>Cefnogaeth bersonol i bobl ifanc 16-25 oed sy'n wynebu rhwystrau rhag ymgysylltu gyda addysg, hyfforddiant neu waith.</p> <p>Grant cymunedol (£40k) drwy Cist Gwynedd i unrhyw fudiadau tuag at weithgareddau pobl ifanc.</p>

5.4 Cyflwynwyd yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb cychwynnol i'r Cabinet (gweler atodiad 2) a oedd yn adnabod yr effeithiau posibl canlynol;

- Gall pob opsiwn gael effaith negyddol ar y grŵp oedran 11-16 oherwydd cwtogiad yn y ddarpariaeth fydd ar gael.

- Gall opsiwn 3 a 4 gael effaith bositif ar y grŵp oedran 16-25 oherwydd ei fod yn cynnig gwasanaeth penodol wedi ei dargedu i'w anghenion.
- Gall opsiwn 1 a 2 gael effaith negyddol ar gymunedau penodol (28 i 32 ohonynt) ond effaith bositif yn y 10 i 14 cymuned ble lleolir Clwb.
- Gall opsiwn 3 a 4 gael effaith negyddol ar 42 cymuned drwy symud i ffwrdd oddi wrth ddarparu clybiau ynddynt, ond effaith bositif mewn nifer o gymunedau y byddai'r gwasanaeth yn ymweld a hwy mewn blwyddyn drwy raglen o weithgareddau.
- Gall pob opsiwn gael yr un effaith bosibl ar grwpiau gwarchoddedig.
- Gall pob opsiwn gael effaith negyddol ar Siaradwyr Cymraeg Ifanc gan fod lleihad yn y cyfleon i ddefnyddio'r Gymraeg yn gymdeithasol.
- Gall opsiwn 3 a 4 gael yr effaith fwyaf negyddol ar y cymunedau difreintiedig

5.5 Gall pob un o'r 4 opsiwn fod yn fodd o hyrwyddo amcanion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r dyfodol ymysg pobl ifanc yng Ngwynedd. Byddai unrhyw opsiwn yn caniatáu i'r Gwasanaeth gefnogi pobl ifanc i ddatblygu gweithgareddau a phrosiectau i gyflawni'r amcanion hyn. Fodd bynnag, opsiwn 3 a 4 yn unig sydd yn ymateb i'r ffordd newydd o weithio a adwaenir gan y Ddeddf. Gall opsiwn 3 a 4 ganiatáu'r Gwasanaeth leuencid i gyd-gynllunio, cyd-ddarparu ac integreiddio ymyraethau gyda cyrff eraill er lles pobl ifanc. Gall opsiwn 3 a 4 gefnogi pobl ifanc i adnabod atebion a prosiectau i ymateb i'r materion sy'n effeithio arny'n nhw a'u cymunedau.

5.6 Asesodd y Cabinet y 4 Opsiwn (gweler atodiad 3) yn erbyn y meini prawf canlynol :-

- Gallu i gyfarch anghenion pobl ifanc ac ymateb i'r newid mewn tueddiadau yn y grwp oedran.
- Gallu i gyfarch y cyfeiriad lleol a ddymunir i'r gwasanaeth i'r dyfodol, gan gynnwys y cyd-destun statudol, a'r gallu i ymateb i'r cyfeiriad polisi presennol ac i'r dyfodol.
- Gallu i gyfarch y gyllideb bresennol ac yn y sefyllfa orau ar gyfer cyd-destun ariannol y dyfodol.
- Gallu i gyfarch yr her o ran recriwtio a chynnal gweithlu diogel.
- Sydd a'r lleiaf o effeithiau negyddol ac yn cynnig effeithiau positif.

(Yn ychwanegol i'r asesiad effaith cydraddoldeb, roedd yr adolygiad wedi adnabod bod potensial effaith gofodol ac effaith ar y sector wirfoddol y dylid rhoi sylw iddo.)

5.7 Mae'r tabl isod yn crynhoi'r asesiad opsiynau:

	Opsiwn 1	Opsiwn 2	Opsiwn 3	Opsiwn 4
Cyfarch Anghenion (barn pobl ifanc, tueddiadau)				
Cyfarch y Cyd-destun (polisi, strategol a statudol)				

Cyfarch y Gyllideb (fforddiadwyedd a cynladwyedd)				
Gallu i Gynnal Gweithlu (recriwtio, hyfforddi a staffio)				
Asesiad Effaith (cydraddoldeb, gofodol, 3ydd sector)				

5.8 Yn seiliedig ar asesiad o'r opsiynau, daeth y Cabinet i benderfyniad mai Opsiwn 3 oedd yr opsiwn a ffafrir ar y pwynt hwn oherwydd mae'n

- Cyfarch anghenion pobl ifanc a'r tueddiadau orau gan ddod a chanlyniadau i unigolion.
- Cyfarch y cyd-destun statudol orau, a'r gallu i ymateb i'r cyfeiriad polisi/ strategol presennol ac i'r dyfodol.
- Gallu lliniaru effeithiau yr asesiad cydraddoldeb orau, gan fod yn bositif ar rai agweddau.
- Dyma'r opsiwn sydd a'r strwythur gorau o ran gallu recriwtio, hyfforddi a chynnal gweithlu; a'r model gorau o ran cynnal perfformiad.
- Cyfarch y gyllideb ac mewn gwell sefyllfa ar gyfer y dyfodol

5.9 Penderfynodd y Cabinet fynd allan i ymgynghori ar yr opsiwn a ffafrir gan ofyn barn ar yr opsiwn hwn.

6 Ymgynghoriad Cyhoeddus ar yr Opsiwn a Ffafrir.

6.1 Cynhaliwyd ymgynghoriad cyhoeddus ar yr opsiwn a ffafrir rhwng 10 o Dachwedd – 22 o Ragfyr 2017. Gweler ddadansoddiad o'r ymatebion yn atodiad 4.

6.2 Cafwyd 3,391 o ymatebion (ar-lein / papur) gyda'r mwyafrif ohonynt (3.349) gan unigolion, a canran uchel o'r rheiny yn y grŵp oedran 11-15 oed (69.4%).

6.3 Yn gyffredinol mae cefnogaeth i'r themâu y dylai'r Gwasanaeth Ieuenctid ganolbwyntio arno i'r dyfodol sef datblygu sgiliau, datblygiad personol a chefnogaeth iechyd a lles; gyda 63.3% o'r ymatebwyr yn nodi sgôr o 1 neu 2 (grêt) a 10.7% yn nodi sgôr o 4 neu 5 (gwael).

6.4 Yn yr un modd mae cefnogaeth gyffredinol bod angen pethau gwahanol ar bobl ifanc wrth iddyn nhw dyfu fyny, ac felly cefnogaeth i'r Gwasanaeth fod yn darparu rhaglen o weithgareddau hwyliog i rai 11-19 oed a cefnogaeth un i un i rai 16-25 oed; gyda 62.4% yn nodi sgôr o 1 neu 2 (grêt) a 5.9% yn nodi sgôr o 4 neu 5 (gwael).

6.5 Gofynnwyd i bobl nodi eu sylwadau ar yr opsiwn a ffafrir ac mae'r Tîm Ymchwil a Dadansoddeg wedi dadansoddi'r sylwadau hynny i themâu, a'u meintoli.

6.6 Mae nifer o themâu wedi eu hadnabod sy'n amlygu gwahanol gryfderau a chyfleoedd y gall yr opsiwn ei gynnig i bobl ifanc. Mae'r sylwadau ar draws nifer o themâu yn datgan cefnogaeth i'r opsiwn oherwydd ei fod yn cynnig cyfleoedd da i bobl ifanc, mwy o weithgareddau, cyfle i gymdeithasu, cael cefnogaeth a chymorth, cyfle i ddysgu sgiliau, cadw'n iach, codi hyder. Er hynny, y thema amlycaf ar ei ben ei hun, yw'r casgliad hynny o sylwadau sy'n datgan nad oes unrhyw beth da am yr opsiwn hwn (21%).

6.7 Y prif bryder sydd wedi dod i'r amlwg yw fod 14% o'r ymatebwyr yn poeni fod eu clwb ieuentid yn cau / Nunlle ganddynt i fynd iddo, ac mae hyn i'w weld amlycaf o ardaloedd YM Moelwyn, Syr Hugh Owen a Tywyn, sydd yn cyd-fynd gyda rhai o glybiau mwyaf poblogaidd y Gwasanaeth Ieuentid presennol. Teithio oedd yn pryderu 7.9% o'r ymatebwyr a sut y byddent yn cael mynediad i weithgareddau a prosiectau y Gwasanaeth Ieuentid i'r dyfodol. Wedi dweud hynny dylid nodi fod 38% o'r ymatebwyr wedi nodi nad oes dim yn eu poeni am yr hyn sy'n cael ei gynnig.

6.8 Nododd 36.8% o'r ymatebwyr na fyddent yn wynebu unrhyw rwystrau pe bai'r Gwasanaeth Ieuentid yn newid i Raglen o Weithgareddau a Phrosiectau, a Gwaith Un i Un. Y prif rwystr (16.7%) yw teithio a chael mynediad i'r Gwasanaeth.

7 Ystyriaethau Pellach

7.1 Goblygiadau ar y gweithlu

7.1.1 Mae'r Gwasanaeth Ieuentid wedi cynnwys y gweithlu yn y broses o adnabod y syniadau ers y cychwyn. Tra'n Adolygu'r Gwasanaeth cynhaliwyd 2 Weithdy ar gyfer y Gweithwyr Rhan-Amser (84 o 100 wedi mynychu) a 2 weithdy ar gyfer Gweithwyr Llawn-Amser a Gweithwyr Cefnogol (11 o 12 wedi mynychu) yn Hydref 2016. Mae'r Gweithwyr hefyd wedi bod yn cyfrannu i siapio'r syniadau drwy gymryd rhan yn yr arolwg (Ionawr-Mawrth 2017). Ers hynny mae cyflwyniadau a thrafodaethau wedi bod gyda'r gweithlu cyfan ym mis Chwefror 2017 ac ym mis Hydref 2017, eto i'w diweddarau ac i gasglu barn.

7.1.2 Mae'r Gwasanaeth Ieuentid wedi cyfarfod gyda cynrychiolwyr o'r Undebau perthnasol er mwyn codi ymwybyddiaeth o'r adolygiad, y rhaglen ymgysylltu a'r ymgynghoriad cyhoeddus diweddaraf.

7.1.3. Gall penderfyniad y Cabinet i ail-fodelu'r Gwasanaeth Ieuentid gael effaith ar hyd at 100 o staff rhan amser a 12 o staff llawn amser. Mae'r effaith hwn wedi ei gynnwys yn yr Asesiad Effaith Cydraddoldeb hefyd.

7.2 Goblygiadau Ariannol

7.2.1 Mae'r Cyngor wedi penderfynu torri £200,000 ynghyd a rhoi targed o £70,000 o arbedion ar gyllideb y Gwasanaeth Ieuentid. Oherwydd yr angen i amserlennu'r newid er mwyn cyfarch y

Ileihad hwn, mae'r Gwasanaeth Ieuenctid yn bwriadu gwireddu'r toriad / arbedion dros gyfnod o amser, fel a ganlyn:-

2017.18	2018.19	2019.20
116,000	89,000	65,000

7.2.2 Pe na bai'r Cabinet yn gallu dod i benderfyniad ar y cyfeiriad ar gyfer yr ail-fodelu ym mis Mawrth bydd hynny'n arwain at lithriad yn yr amserlen. Bydd y Gwasanaeth yn gorwario yn 2018.19.

7.3 Goblygiadau Eiddo

7.3.1 Mae'r Cyngor yn berchen 5 adeilad / canolfan ieuenctid sydd yn cael eu rheoli gan y Gwasanaeth Ieuenctid. Caiff yr adeiladau eu defnyddio gan fwy nag un gwasanaeth. Mae'r Cyngor ar hyn o bryd yn marchnata Canolfan Ieuenctid Harlech i'w gwaredu. Mae'r Gwasanaeth Ieuenctid mewn trafodaethau gydag adrannau mewnol eraill ynghylch Canolfan Ieuenctid Penygroes, Maesgeirchen a Caernarfon. Mae'r Gwasanaeth mewn trafodaeth gyda'r gymuned ynghylch adeilad Cefnfaes yn Bethesda, a'r gymuned wedi cyflwyno Datganiad o Ddiddordeb ar gyfer trosglwyddo'r adeilad i reolaeth lleol. Bydd penderfyniad y Cabinet ar ddyfodol y Gwasanaeth yn dylanwadu ar asesiad y Datganiad o Ddiddordeb hwnnw.

7.3.2 Mae i'r Gwasanaeth Ieuenctid nifer o adeilad cymunedol eraill sydd wedi eu gosod ar brydles i Bwyllgorau Lleol. Ni fydd y penderfyniad ar gyfeiriad y Gwasanaeth i'r dyfodol yn newid y prydles hynny.

7.3.3 Mae'r Gwasanaeth Ieuenctid yn llogi 36 Neuadd Bentref a 3 neuadd ysgol ar gyfer cynnal clwb ieuenctid. Mae'r Gwasanaeth Ieuenctid yn talu £25 y noson am y llogi. Mae rhai clybiau yn cael eu cynnal fwy nag un noson yr wythnos. Mae tua £34,000 o gyllideb y Gwasanaeth Ieuenctid ar hyn o bryd yn mynd i logi neuaddau. Mae'r Opsiwn a Ffafir yn awgrymu symud i ffwrdd o redeg clybiau ieuenctid i ddarparu rhaglen o weithgareddau a prosiectau. Byddai'r Gwasanaeth Ieuenctid angen llogi gofod mewn neuaddau pentref ar gyfer darparu rhaglen o weithgareddau a prosiectau. Byddai'r llogi am gyfnod llai, a gall fod oddi fewn i'r neuaddau yr ydym yn eu defnyddio ar hyn o bryd, ac mewn neuaddau nad ydym yn eu defnyddio ar hyn o bryd. Byddai llogi llefydd i gyfarfod yn ddibynnol ar y weithgaredd / prosiect, ac argaeledd lle cyfarfod yn lleol. Byddai cyllideb o tua £40k y flwyddyn wedi ei glustnodi ar gyfer llogi llefydd cyfarfod o dan yr opsiwn a ffafir. Gall penderfyniad y Cabinet i ail-fodelu'r Gwasanaeth Ieuenctid gael effaith ar gynnalwydd rhai Neuaddau Pentref.

7.4 Goblygiadau ar y Mudiadau sy'n derbyn grant gan y Gwasanaeth Ieuenctid ar hyn o bryd.

- 7.4.1 Adnabu'r Cabinet fod i'r Opsiwn a ffafrir oblygiadau penodol i'r mudiadau hynny sy'n derbyn grant gan y Gwasanaeth Ieuenctid ar hyn o bryd, sef yr Urdd, Mudiad Ffermwyr Ifanc Eryri, Mudiad Ffermwyr Ifanc Meirionnydd. Roedd y Cabinet yn cydnabod cyfraniad y mae'r Urdd a'r Ffermwyr Ifanc yn ei wneud i ddiwylliant a'r Gymraeg yng Ngwynedd, i gymunedau ac i fywydau y bobl ifanc hynny sy'n aelodau.
- 7.4.2 Mae'r Opsiwn a Ffafrir yn awgrymu y dylai'r Cyngor ganolbwyntio ei adnoddau ar yr elfen 'gymorth ieuenctid' i'r dyfodol (fel y'i diffinnir yn 2.2 uchod). Awgryma'r Opsiwn a Ffafrir na ddylid parhau i roi grant i'r Urdd na'r Ffermwyr Ifanc tuag at gyflogi swyddogion i drefnu gweithgareddau. Awgryma'r Opsiwn a ffefrir y dylai'r Gwasanaeth Ieuenctid gomisiynu gwaith ieuenctid gan fudiadau yn y sector wirfoddol (fel yr Urdd, Ffermwyr Ifanc ac eraill) yn ôl yr angen. Felly gofynnodd y Cabinet i'r Gwasanaeth wneud gwaith penodol gyda'r Urdd a Ffermwyr Ifanc i ddeall y goblygiadau hyn yn well, ac i ddeall sefyllfa'r mudiadau mewn siroedd eraill.
- 7.4.3 Cynhaliwyd cyfres o gyfarfodydd gyda'r mudiadau ers penderfyniad Her Gwynedd, ac yn benodol yn ystod yr ymgynghoriad cyhoeddus diweddaraf. Mae'r Cyngor hefyd wedi rhoi cefnogaeth drwy Raglen Arloesi Gwynedd Wledig i'r Mudiadau Ffermwyr Ifanc i'w cefnogi i edrych ar ffrydiau incwm, gwariant a'u sefyllfa ariannol, sefyllfa llywodraethu.
- 7.4.4 Yn gyffredinol mae'r mudiadau yn gweld her yn yr hyn a argymhellir yn yr Opsiwn a Ffafrir, ond hefyd yn gefnogol ac yn arddel parodrwydd i barhau i gydweithio gyda'i gilydd er lles pobl ifanc Gwynedd. Cafwyd adborth gan y mudiadau fod i drefn gomisiynu risgiau a heriau megis: yr angen am arbenigedd ac adnoddau i weinyddu cytundebau; diffyg sicrwydd o waith nac incwm, lleihad yn y gyllideb ar gyfer comisiynu o'i gymharu a lefel y grant presennol; cystadleuaeth mewn trefn gomisiynu ac felly dim gwarant o waith. Roedd y mudiadau yn gweld bod cyfleon iddyn nhw, a gallu ac arbenigeddau ganddynt i ddarparu rhai mathau o weithgareddau a phrosiectau, fel sydd wedi eu sgopio a'u hadnabod yn ystod yr adolygiad a'r ymgynghoriad, ond hefyd fod nifer o'r gweithgareddau / prosiectau y tu allan i'w diddordebau, eu gallu neu eu profiad.
- 7.4.5 Byddai dileu'r grant yn gyfan gwbl, fel yr awgrymir, yn cael effaith ar faterion cyflogaeth yn y tri mudiad.
- 7.4.6 Mae un mudiad wedi nodi y byddai'n ffafrio toriad yn eu grant yn hytrach na symud i drefn gomisiynu, a bod y toriad hwnnw yn adlewyrchu y % o doriad sy'n wynebu'r Gwasanaeth Ieuenctid.
- 7.4.7 Mae'r Gwasanaeth Ieuenctid, ar gais y Cabinet, wedi mapio cyfraniadau cyngorau eraill i'r mudiadau hyn tuag at waith ieuenctid. Mae gwybodaeth wedi ei dderbyn gan 17 cyngor, ac mae'n amrywio o ddim cefnogaeth ariannol o gwbl i'r unrhyw fudiad, i gefnogaeth i brosiectau penodol, cefnogaeth i gostau craidd yn unig.

Cefnogaeth Ariannol i'r Ffermwyr ifanc	5 o 17 Cyngor yn cefnogi	Cyfartaledd o £6,000
Cefnogaeth ariannol i'r Urdd	9 o 17 Cyngor yn cefnogi	Cyfartaledd o £9,000

8 Adolygu'r Opsiwn a Ffafir.

8.1 Mae'r Ymgynghoriad wedi cadarnhau yr effeithiau sydd wedi ei adnabod eisoes yn yr asesiad effaith cydraddoldeb, ac ni adnabuwyd unrhyw effaith newydd.

8.2 Mae'r ymgynghoriad wedi dangos y gellid parhau gyda'r Opsiwn a Ffafir (opsiwn 3) ond gyda'r newidiadau canlynol i ymateb i'r adborth diweddaraf o'r ymgynghoriad :-

Mater	Ymateb / Newid
Teithio / Pellter / Mynediad i'r gweithgareddau a phrosiectau	<p>Sicrhau fod y Rhaglen o Weithgareddau a Phrosiectau yn symud yn ddigon rheolaidd; yn mynd i leoliadau cymunedol mewn pentrefi a threfi drwy'r sir; parhau i gynnig cludiant ar gyfer rhai prosiectau / gweithgareddau; trafod gyda Adran Addysg ac ysgolion unigol y defnydd o'r tocyn teithio i ddisgyblion i hwyluso teithio; parhau i ddisgwyl pobl ifanc i deithio i gael mynediad (fel sy'n digwydd ar hyn o bryd – cerdded, hebrwng gan deulu, ffrindiau).</p> <p>Bydd angen sicrhau amllder gweithgareddau a prosiectau mewn rhai cymunedau – fel sydd wedi eu hadnabod yn yr Aseiad Effaith Cydraddoldeb, oherwydd difreintedd.</p>
Gwybodaeth / Marchnata / Hyrwyddo'r gweithgareddau	Mae hanner swydd wedi ei adnabod yn y Strwythur Staffio ar gyfer yr Opsiwn a Ffafir ar gyfer dyletswyddau ymgysylltu digidol a marchnata. Uchafu'r defnydd o Trydar, Facebook, a cyfryngau digidol
Clybiau yn Cau	<p>Mae'r Opsiwn a Ffafir wedi adnabod adnodd staff i gefnogi ymdrech wirfoddol i sefydlu clybiau ieuenctid gwirfoddol lleol. Byddai angen hyrwyddo'r cynnig hwnnw.</p> <p>Yn ychwanegol dylai'r Gwasanaeth Ieuenctid yn y cyfamser hefyd gysylltu gyda pob cyngor cymuned i ofyn os oes diddordeb ganddynt ariannu parhad o'u Clwb Ieuenctid Lleol. Talu am noson o glwb ieuenctid yr wythnos a'r Gwasanaeth Ieuenctid yn ei ddarparu. Cost oddeutu £3,000 y flwyddyn.</p>

	Dod i drefniadau ynghylch offer a cyfrifon y Clybiau Ieuenctid presennol a'u trosglwyddo i Glwb Gwirfoddol os y'i sefydlir, neu i fudiad / grŵp a gwerthoedd tebyg yn lleol.
Comisiynu	Parhau gyda'r gallu i gomisiynu gwaith yn nol yr angen. Yn hytrach na clustnodi % o'r gyllideb ar gyfer comisiynu, canolbwyntio ar ddefnyddio'r flwyddyn gyntaf i adnabod anghenion comisiynu, a sefydlu'r gyfundrefn ar y cyd gyda darparwyr posibl. Ac, oherwydd maint y newid i'r Urdd, Ffermwyr Ifanc a'r angen i roi rhybudd cymesur iddynt o'r newid, cynnig 30% o'r grant presennol iddynt am 2018-19 a 12 mis o rybudd fod y grant yn dod i ben erbyn 1af o Ebrill 2020.

9. Camau Nesaf ac Amserlen

- 9.1 Mae'r Aelod Cabinet yn awyddus i dderbyn sylwadau y Pwyllgor Craffu ar yr opsiwn a ffafir a'r camau sydd wedi eu dilyn i adnabod a llunio'r opsiwn.
- 9.2 Mae Grŵp o bedwar aelod o'r Pwyllgor Craffu Addysg ac Economi wedi cyfarfod gyda'r Gwasanaeth Ieuenctid i drafod ail-fodelu'r gwasanaeth. Mae sylwadau cychwynnol yr aelodau hyn wedi eu cynnwys yn Atodiad 5.
- 9.3 Bydd yr adroddiad yma yn cael ei chyflwyno i'r Cabinet gyda sylwadau'r Pwyllgor Craffu ar y 13eg o Fawrth. Byddwn yn gofyn i'r Cabinet gymeradwyo'r achos dros newid ynghyd a chymeradwyo'r Opsiwn a Ffafir wedi ei adolygu ar gyfer gweithredu'r ail-fodelu.
- 9.4 Os cymeradwyr yr argymhelliad yma ym mis Mawrth bwriedir defnyddio 2018.19 fel blwyddyn drosiannol i ddod a trefniadau presennol y Gwasanaeth Ieuenctid i ben a sefydlu'r Gwasanaeth ar ei newydd ffurf. Bydd y Gwasanaeth Ieuenctid ar ei newydd-wedd yn weithredol o'r 1af o Ebrill 2019 ymlaen.

11 Casgliadau

- 11.1 Un o brif gasgliadau'r gwaith yma yw na fedr y gwasanaeth barhau fel ag y mae yn wyneb yr heriau sydd o'i flaen.
- 11.2 Mae gwrthwynebiad cyffredinol i unrhyw newid i'r Gwasanaeth Ieuenctid, yn arbennig felly gan ddefnyddwyr presennol rhai Clybiau Ieuenctid ac gan rheiny sy'n elwa o'r grant sy'n mynd i'r Ffermwyr Ifanc.

11.3 Mae i bob opsiwn sydd wedi ei gyflwyno a'i drafod gan y Cabinet ei heriau a'i gyfleon ei hun. O'r opsiynau sydd ar gael, mae'r opsiwn sy'n cael ei argymhell erbyn hyn yn cynnig y ffordd orau ymlaen i Gyngor Gwynedd o ran ymateb i heriau'r Gwasanaeth Ieuenctid a pobl ifanc Gwynedd, ganfyddiadau'r Asesiad Effaith Cydraddoldeb, a gofynion Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol.

12. Atodiadau –

12.1 Atodiad 1 – Adroddiad Arolwg Gwasanaeth Ieuenctid

12.2 Atodiad 2- Asesiad Effaith Cydraddoldeb

12.3 Atodiad 3 – Asesiad Opsiynau

12.4 Atodiad 4 – Adroddiad yr Ymgynghoriad Cyhoeddus

12.5 Atodiad 5 – Sylwadau Cychwynnol y Craffwyr